



עֵרֶץ וְאֶתִיקָה

חידושים, הנחיות, הלכות ופרשנויות
בסוגיות של אתיקה מקצועית בעריכת דין

גליון מס' 45 ■ תמוז תשנ"ז ■ יולי 1997

יוצא לאור ע"י ועדת האתיקה שליד ועד מחוז ת"א בלשכת עורכי הדין ■ העורך: עו"ד עמוס נצר
המערכת: דניאל פריש 10, תל-אביב 64731

חברות וחברים,

הנדון: הארכות מועד

מי מאיתנו אינו נוקק מעת לעת להסכמת חברו להארכת מועד להגשת כתב הגנה, תצהירי עדות ראשית, סיכומים בכתב וכיו"ב. ומי מאיתנו אינו נמצא לעיתים מצידו השני של קו הטלפון, שעה שחברו נזכר ימים ספורים לפני תום המועד, כי לא יהיה סיפק בידו לסיים את המטלות המוטלות עליו בתיק ומבקש כי תינתן לו ארכה למספר ימים נוספים.

במקצוע רב העימותים בו אנו עוסקים הפיתוי לנסות ולהשיג במאמץ קטן יתרונות שהינם כביכול גדולים – הינו רב. מה רבה ההפתעה להיתקל בסרוב מצידו של עו"ד שלא היתה כל פגיעה בלקוחו לו היה נעתר לבקשתך. חובתו של עורך-דין היא לנהוג בהגינות בחברו. גם שעה שלקוחות מנהלים מלחמת "חורמה" מחוייב עורך-הדין להתעלות ולשמור על מערכת יחסים חברית עם עמיתיו. סרוב, ללא הצדקה עניינית, להארכת מועד אינו יכול

לסייע ללקוח, שכן בית המשפט עשוי להאריך ממילא את המועד שקבע או שעורך הדין של הצד שכנגד יעשה מאמץ נוסף ויעמוד בלוח הזמנים. ברם, בסרוב בלתי חברי כזה יש יצירת מתח ועימותים מיותרים בין חברים למקצוע באופן הפוגע הן בכבוד שצריכים חברים למקצוע לנהוג איש כלפי רעהו בפרט והן בשיעור ההערכה לו זוכה המקצוע בכלל; יש בו משום יצירת לחץ ומתח מקום שחברים למקצוע יכולים לסייע ולהקל האחד על השני במקצוע רווי מתיחויות ועימותים.

אכן, סרוב במקרים מסויימים להארכת מועד עלול להיות גם עבירה אתית, שכן יכול שיהיה בו משום הפרת החובה המוטלת על עורך-דין כלפי חברו למקצוע. עלינו לזכור כי יחסים תקינים בין עורכי-דין יסייעו לכולנו למלא חובותינו כלפי הלקוח באופן מקצועי יותר לרווחת כולנו.

בברכת חברים,

אלקס הרטמן, עו"ד

יו"ר ועדת האתיקה

עוה"ד והלקוח

אישור עוה"ד על יפוי כח

שניתן ע"י לקוח

העובדות:

עו"ד פנה לוועדה בשאלתה האם חייב עורך דין לאשר חתימת מרשיו על יפוי כח שקיבל לצורך ייצוג משפטי, אם לאו.

לטענת עוה"ד דרישה לחייבו באישור חתימת מרשיו על יפוי כח כאמור גורמת לו לבזבז זמן ומשאבים ויש בכך לדעתו משום הכבדה שלא לצורך – שהרי הוא מקבל ממרשיו יפוי כח שנחתמו על ידיהם וכן הסכמי ש"ט חתומים בצרף המחאות עבור אגרות ושכ"ט עו"ד בטרם הגשת התביעה – כך שלא נותר לדעתו כל ספק בדבר גמירות הדעת של לקוחותיו בענין ייצוגם על ידיו. עוד טען עוה"ד כי אין צורך באישורו על יפויי הכח שכן אין לכך סמוכין

בחוק (וראה לענין זה תקנה 472 לתקנות סדרי הדין וכן סעיף 91 לחוק לשכת עוה"ד כששניהם אינם דורשים חתימת אישור כאמור).

חות דעת:

א. הועדה סבורה כי אישור חתימת הלקוח על יפוי כח ע"י עוה"ד אין בו כדי להכביד כלל שכן אין צורך כי יפוי הכח ייחתם בפני עוה"ד – מאחר שאין המדובר בתצהיר.

ב. לדעת הועדה באישור חתימת עוה"ד על יפוי הכח יש כדי לתת אמינות למסמך ובכך להדגיש בפני בית המשפט שאין המדובר במסמך. מזוייף וכיו"ב.

ג. יחד עם זאת לא תהא זאת עבירה אתית באם יוגש לביהמ"ש יפוי כח החתום ע"י הלקוח ללא אישור חתימתו ע"י עוה"ד. בית המשפט יוכל עדיין מבחינתו הוא שלא לקבל יפוי הכח בשל ספק באמיתותו אולם זו כבר אינה סוגיה אתית.

(17430)

עוה"ד והלקוח

כיצד על עו"ד לפעול כשהוא מקבל הוראת ביטול הליכים מלקוחו כשאיננו בטוח כי הלקוח אכן פעל מרצונו החופשי בעשותו כן

העובדות:

1. עורך דין ישראלי קיבל לקוח מחו"ל לצורך נקיטת הליכים משפטיים כנגד אשתו וכן הכין עוה"ד מסמכים נוספים שייעודם שמירת האינטרסים של הלקוח כלפי רעייתו לרבות יפוי כח נוטריוני וצוואה.

2. הלקוח חזר לחו"ל למקום מגוריו הקבוע ועוד בטרם הוגשה התביעה מטעמו קיבל עוה"ד שיחת טלפון מאישה כשבמהלכה הציגה עצמה כאשת הלקוח – וזאת לאחר שביררה את זהות עורך הדין.

3. אותה אשה העבירה במהלך השיחה את שפופרת הטלפון לבעלה וזה הורה לו בשפה ההונגרית להפסיק לפעול בשמו – וכל זאת כשברקע השיחה נשמע קולה המצווה של האישה שלא לשוחח עמו בשפה ההונגרית שאינה מובנת לה. מיד לאחר השיחה האמורה התקבל אצל עוה"ד פקס על גבי נייר מכתבים של האישה הכתוב בשפה הגרמנית המובנת לשני בני הזוג ובו הוראה בדבר ביטול יפוי הכח שנעשה ע"י הלקוח וביטול הצוואה שהוכנה ע"י עוה"ד.

4. עוה"ד התרשם שפעולותיו האמורות של הלקוח הנקובות בסעיף 3 לעיל לא נעשו מרצונו החופשי ומכל מקום נמנע עוה"ד מהגשת התביעה ומכל פעולה אחרת מטעם הלקוח.

5. בשלב מאוחר יותר נתקבל אצל עוה"ד מכתב מעורך דין ישראלי המייצג את אשת הלקוח ושבו נאמר כי הוא מייצג כיום את הלקוח והוא מבקש מעוה"ד הפונה לאשר לו כי יפוי הכח שניתן לו ע"י הלקוח בוטל וכמו כן בקש דו"ח על פעולות עוה"ד שנעשו עבור הלקוח.

6. עוה"ד הפונה מבקש לקבל מהועדה הנחייה כיצד עליו לפעול בנסיבות אלה והאם הוא רשאי לפרט בפני עוה"ד הישראלי, המייצג כאמור את אשת הלקוח, את הפעולות והמסמכים שהוכנו על ידיו עבור הלקוח לרבות המצאת העתקים מהם, אם יתבקש לכך.

חות דעת:

הועדה בדיעה כי עוה"ד הפונה חב חובת נאמנות וסודיות ללקוחו בלבד וע"כ עליו לקבל מהלקוח הנחיות ברורות באופן שיהיה בטוח כי הן ניתנו מרצונו הטוב והחופשי.

ניתן לבצע הנחייה זו באופן הבא:

א. הלקוח יתייצב אישית בפני עוה"ד.

ב. אם הלקוח שוהה בחו"ל עליו להמציא כתב הוראות אשר ייחתם בפני קונסול ישראל במקום בו הוא שוהה.

באשר לדרישת ב"כ האישה בנושא המצאת מסמכים – הרי בנסיבות המקרה ולאור הספקות הקיימים מציעה הועדה לעוה"ד הפונה (ולא כנורמה המקובלת בד"כ) כי ידרוש מב"כ האישה להמציא לו יפוי כח מהלקוח באותו ההליך הנקוב בסעיף ב' לעיל.

לנושא ביטול הצוואה שאותה בקש הלקוח לבטל ראוי להפנות את הלקוח להוראות המתאימות שבחוק הירושה והמתייחסות לביטול צוואה.

(18801)

עוה"ד וביהמ"ש

זכות עוה"ד להגיש

תצהיר לביהמ"ש בנושא

מסירת פס"ד בערעור

שלטענתו לא הומצא

למשרדו כד"ן

העובדות:

1. עורך דין ייצג מערערים בערעור אזרחי בביהמ"ש המחוזי בת"א.

2. בתיק הערעור הנ"ל הוגשה בקשה לדחיית הערעור על הסף בטענה שהערעור הוגש באיחור בהתבסס על אשור מסירה המעיד כביכול, כי פסק הדין נשוא הערעור הומצא למשרדו של עוה"ד בתאריך 10.6.1996.

3. עוה"ד מכחיש כי פסק הדין נמסר במשרדו במועד הנ"ל וזאת בניגוד לאשור המסירה ומבקש להתיר לו להגיש תצהיר על כך.

4. לפי המלצת ביהמ"ש המחוזי פנה עוה"ד לוועדת האתיקה בבקשה להרשות לו הגשת התצהיר האמור.

חות דעת:

הועדה הודיעה לפונה כי אין מניעה לכך כי ייצג את המערערים בערעור הנ"ל בביהמ"ש המחוזי וכן כי יינתן על ידיו תצהיר בהליך הביניים שהרי המדובר הוא על תצהיר לגבי עובדות שאינן מתייחסות לסכסוך נשוא הערעור לגופו אלא לצורך הליך הביניים.

יחד עם זאת סבורה הועדה כי מן הראוי הוא שבעת הדיון בהליך הביניים בלבד ייצג את המערערים עורך דין אחר.

(18507)

עוה"ד והלקוח האם קיימת חובה על עורך דין שייצג שני בני זוג ברכישת דירה לרשום הערת אזהרה לזכות בני הזוג כשהבעל מתנגד לרישום הערת אזהרה כזו – ואילו האשה עומדת על הצורך ברישום ההערה

העובדות:

1. עורך דין פנה לוועדה והסביר כי ייצג שני בני זוג בעיסקת רכישת דירה עבורם.
2. בטרם הספיק עורך הדין לרשום את הערת האזהרה בפנקס המקרקעין קיבל מכתב מהבעל המתנגד לרישום הערת האזהרה בטענה כי הזוג מצוי בהליכי מעמד אישי ומצד שני ב"כ האשה פנה אליו ודרש נמרצות את רישום הערת האזהרה.

חוות דעת:

הוועדה סבורה כי מכיוון שנתקבלו אצל עוה"ד הוראות לרישום הערת האזהרה במשותף משני בני הזוג – אזי גם הוראת הביטול צריכה להתן במשותף על ידיהם ומשלא ניתנה הוראה כזו עליו לבצע את רישום הערת האזהרה.

(18409)

עוה"ד והלקוח המותר לעורך דין לייצג בעל מניות בחברה כנגד שותפו כשייצג את החברה ובעלי המניות קודם לכן?

העובדות:

1. בנו של עוה"ד הפונה הקים חברה בע"מ עם שותף נוסף.
2. על-מנת לחסוך בהוצאות סייע עוה"ד לבנו בכך שטיפל ברישום החברה.
3. לאחר מכן טיפל עבור החברה במספר בעיות לרבות ניהול התכתבות לנמענים בארץ ובחו"ל וגם השיב למכתב שנתקבל אצל שותפו של הבן מאחד הלקוחות. פרט לאמור לעיל לא ייצג את החברה בהליך כלשהו וכל פעולותיו הצטמצמו ביעוץ לבנו.
4. שכרו של עוה"ד עבור שרותיו נקבע לפי הטיפול

- ולא על בסיס של ריטיינר.
5. באוגוסט 1986 הודיע עוה"ד לחברה ולבעל המניות העיקרי כי אינו משמש יותר כעורך דינה וכיועצה המשפטי.
 6. ביום 1.7.95 הפסיק בנו של עוה"ד לנהל את החברה ולמעשה החברה הפסיקה לפעול כשהיא נשארה חייבת כספים לבנק ולספקים.
 7. על רקע העובדות שתוארו לעיל קיימת מחלוקת בין בנו של עוה"ד לבין שותפו שהוא בעל המניות העיקרי בחברה המחזיק בשני שלישי המניות בה.
 8. עוה"ד שואל האם לאור פעולותיו האמורות הוא מנוע מלייצג את בנו באופן אישי בבית המשפט אם וכאשר יהיה בכך צורך.

חוות דעת:

הוועדה סבורה כי אם עוה"ד טפל רק בעניינים ספציפיים של החברה שאינם מתייחסים לסכסוך שבין השותפים וכן לא הגיע אליו כל מידע אגב כך שיש לו קשר לסכסוך הנוכחי שבין השותפים – הרי אין מניעה כי עוה"ד ייצג את בנו בענין אשר הועלה על ידיו בפנייתו הנ"ל.

(18251)

עוה"ד והלקוח – חסיון האם רשאי עו"ד של חברה שהתמנה לה מפרק זמני למסור למפרק דברים לרבות חלופי דברים בע"פ ומסמכים שהוחלפו בינו לבין החברה

העובדות:

1. לחברה התמנה מפרק זמני.
2. עוה"ד של החברה פנה לוועדה בשאלה האם בנסיבות אלו הוא רשאי למסור למפרק חלופי דברים שהוחלפו בינו לבין החברה והוא הדין לגבי מסמכים.
3. עוד שואל עוה"ד כשאלה נגזרת מיהו האורגן המוסמך מטעם החברה לוותר כיום כשהיא בפירוק זמני על החסיון בין כלפי המפרק הזמני ובין כלפי גורמים אחרים.

חוות דעת:

ועדת האתיקה בדיעה כי בכפוף לסמכויות שניתנו למפרק הזמני בהחלטת ביהמ"ש בדבר המינוי – הוא המכהן כיום כאורגן המוסמך מטעם החברה לכל פעולותיה ולפיכך קנוייה לו הזכות לוותר על החסיון הנתון לחברה. על עוה"ד למסור לו הן את המסמכים שלחברה הזכות לקבלם והן את פרטי הדברים בע"פ שהוחלפו בין עוה"ד לבין החברה.

(18784)

עוה"ד והלקוח

המותר והאסור בייצוג בעלי מניות בחברה כשעוה"ד ייצג חלק מבעלי המניות בהסכם עם בעל מניות נוסף

העובדות:

1. עורך דין ייצג בעבר את א' ו-ב' שהם בעלי מניות בחברה בהסכם שבינם לבין ג' שהוא בעל מניות נוסף בחברה.
2. שנתיים ימים לאחר מכן פנו א' ו-ב' לעורך הדין הפונה ובקשו ממנו לבדוק הסכם מסויים שנעשה בינם ובין ג' לבין צד ד' – אשר התכוון להכנס כמשקיע באותה חברה.
3. עוה"ד מדגיש כי ההסכם המצויין בסעיף 1 לעיל לא נערך על ידיו אלא ע"י עו"ד אחר אשר ייצג לצורך הענין את א, ב, ג, והחברה.
4. תפקידו של עוה"ד הפונה התמצה בבדיקת ההסכם הני"ל והערת מספר הערות שחלקן בלבד נכלל בסופו של דבר בהסכם.
5. בין לבין ייצג עוה"ד הפונה את החברה עצמה, בתביעה אחת שהוגשה נגדה ע"י אחת מלקוחותיה.
6. לאחרונה התגלעו מחלוקות בין א' ו-ב', מצד אחד, לבין בעל המניות הנוסף ג' מצד שני בכל הקשור לאופן ניהול החברה.
7. ג' מיוצג ע"י אותו עורך-דין אשר ייצג אותו בעבר ואילו א' ו-ב' פנו לעוה"ד הפונה ובקשו ממנו לייצגם בסכסוך זה.
8. עוה"ד מבקש מהועדה לדעת האם הינו רשאי לייצג את א' ו-ב' בענין הני"ל.

חוות דעת:

לדעת הועדה אין כל קשר בין ייצוג עוה"ד את החברה או את א', ב' ו-ג' (בענין שבו ייצג את שלושתם) לבין הסכסוך הנוכחי לרבות אי הגעת מידע רלבנטי אליו – וע"כ אין הועדה סבורה כי קיימת מניעה שעוה"ד הפונה ייצג את א' ו-ב' כנגד ג'. (18117)

עוה"ד וביהמ"ש

זכות עו"ד לתחקור עד של הצד שכנגד טרם מתן עדותו

העובדות:

1. לועדה פנתה עורכת דין אשר מייצגת חברה (להלן "הלקוחה") שבשמה הגישה בקשה בדרך המרצת פתיחה למתן סעד הצהרתי כי קיים הסכם בין

הלקוחה לבין חברה מסויימת (להלן "המשיבה"). המרצת הפתיחה לוותה בתצהיר מטעם אחד ממנהלי הלקוחה (להלן "המצהיר").

2. ביהמ"ש נעתר לבקשת ב"כ המשיבה אשר ביקש לזמן לעדות אחד מהשותפים האחרים בלקוחה (להלן "העד").

ביהמ"ש החליט כדלקמן:

"העד שהוא מבקש להזמין הוא שותפו של המצהיר של המבקשת. הוא ביקש לשוחח איתו, עורכת הדין ב"כ הלקוחה – המבקשת לא הסכימה לכך ולכן לא נותרה דרך אלא לזמנו לביהמ"ש לחקירה. לא זו בלבד שאני מתירה לו זימונו לכל אחת מהישיבות בביהמ"ש אלא שאני מתירה לו כבר עתה לחקור אותו בחקירת שתי וערב, בשים לב לכך שהוא מאנשי המבקשת".

3. עורכת הדין שואלת האם לאור כלל 37(ב) לכללי לשכת עוה"ד (אתיקה מקצועית) תשנ"ו–1986 היא רשאית להפגש עם העד ולתחקר אותו בדבר מגעיו עם המשיבה לפני חתימת ההסכם הרלבנטי ואחריו.

4. עוד מציינת עורכת הדין הפונה כי לדעתה הסייגים שבסעיף קטן 37 (ג) אינם חלים – אלא אם כן היא תגיש בקשה לביהמ"ש לזמנו לעדות (הצורך בזימון נובע מכך שמדובר בהמרצת פתיחה).

חוות דעת:

מאחר שעורכת הדין הפונה לא התכוונה לזמן את העד מטעמה הרי אינה רשאית להפגש עמו אלא בכפוף לאישור הצד שכנגד או אישור ביהמ"ש. (18827)

עורך-דין כדירקטור הזכאי עורך דין המכה כדירקטור בחברת בת של חברה ציבורית ליתן שירותים משפטיים לחברת האם?

העובדות:

עורך-דין משמש כדירקטור בחברת בת של חברה ציבורית. שאלת עוה"ד הפונה היא האם רשאי הוא ליתן שירותים משפטיים לחברת האם והאם במידה וחברת האם היא בנק תהיה התשובה שונה.

חוות דעת:

הועדה סבורה כי בכללי לשכת עוה"ד (דירקטורים בחברה ציבורית) תשמ"ט–1988 אין איסור לייצג את חברת האם. עם זאת ייתכנו מקרים שבהם ייוצר חשש לניגוד ענינים – הכל בהתאם לנסיבותיו של כל מקרה ומקרה ועל עוה"ד להיות ער לכך. (18755)